

Formuleren

Muiswerk Formuleren is een programma dat aandacht besteedt aan de belangrijkste stof die in de eerste klassen van het voortgezet onderwijs veelal aan de orde komt.

The screenshot shows a software window titled 'Persoonsvormen in tekst'. The main content area displays a text passage about a punker in Friesland. The text is: 'Ik WOON in Friesland, maar ik HEB het gevoel dat het in Amsterdam allemaal gebeurt. Mijn vriend vroeg wat hij met zijn haar moest doen en ik zei spontaan: 'Een hanenkam!' Het schokkende antwoord was: 'Ik zou wel willen, maar het mag niet van mijn moeder.' Dat noemt zich nou een punker! Punk is hier eigenlijk best wel dead. Je ziet hier en daar nog wel een...'. To the left of the text is a photo of a person with a red mohawk. To the right is a list of words: 'woon' and 'heb'. Below the text is a search bar with 'Nog 18' and a search icon. At the bottom of the window are buttons for 'Ok', 'A-Z', 'Help', and 'Stop'. A footer at the bottom of the screen reads 'Sanne Kat 27 Formuleren A2 Persoonsvormen in tekst'.

Doelgroep Formuleren

Formuleren is bedoeld voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs, praktijkonderwijs, het middelbaar beroepsonderwijs, de basiseducatie, het volwassenenonderwijs en het NT2-onderwijs. De lesstof van het programma begint op het niveau van groep 7 en gaat door tot Meijerinkniveau 2F.

Omschrijving Formuleren

Formuleren behandelt een aantal belangrijke regels voor het bouwen van zinnen. Er zijn ondersteunende grammatica-oefeningen die de leerling bewustmaken van de systematiek die daarbij aan de orde is. In een aantal gevallen, bijvoorbeeld bij het gebruik van synoniemen en bij het construeren van korte of lange zinnen, wordt een stijladvies gegeven. Als een leerling zich daar niet aan houdt, is dat niet perse fout, maar wel minder fraai of minder gewenst. De stof wordt voor de leerling uitgelegd in de uitlegschermen met voorbeelden. Deze vormen altijd het begin van de oefeningen. Tijdens het oefenen kan de uitleg op elk gewenst moment opnieuw nagelezen worden. Hier volgt een beschrijving van de afdelingen van het lesbestand.

- zinsdelen Rubriek A gaat over het verschijnsel 'zinsdelen'. De stof is simpel gehouden. De basis wordt gevormd door de persoonsvorm. Alles wat vóór de persoonsvorm kan staan, is een zinsdeel. Er zijn vier oefeningen in oplopende moeilijkheid en met vier verschillende oefenvormen.
- soorten zinnen
In deze rubriek (rubriek B) wordt aandacht besteed aan de verschillende soorten

zinnen: mededelende zinnen, gebiedende zinnen, vraagzinnen met vraagwoord vooraan en vraagzinnen met persoonsvorm vooraan. De leerling moet ze niet alleen herkennen, maar ook zelf maken. Bij de rubriek horen vier oefeningen in oplopende moeilijkheid en met drie verschillende oefenvormen.

- congruentie

Rubriek C gaat over de overeenstemming in getal tussen onderwerp en persoonsvorm. Het woord 'congruentie' wordt daarbij niet gebruikt. De eerste stap voor het toepassen van congruentie is dat men niet alleen de persoonsvorm, maar ook het onderwerp moet herkennen. Ook moeilijke, lange onderwerpen komen daarbij aan bod. Vervolgens moet de leerling zijn kennis over onderwerp en persoonsvorm toepassen bij het zelf typen of wijzigen van werkwoorden in een tekst. Er zijn in deze rubriek zes oefeningen en er werden vijf verschillende oefenvormen gebruikt.

- voornaamwoorden

In rubriek D komt het gebruik van voornaamwoorden aan bod. In eerste instantie afzonderlijk: persoonlijk, bezittelijk, aanwijzend en in tweede instantie gemixt. Kwesties als het gebruik van 'jou' of 'jouw', en het gebruik van 'zij' of 'hun' worden geoefend. Er zijn zeven oefeningen in vijf verschillende oefenvormen.

The screenshot shows a digital exercise interface. At the top, a pink box contains the title 'Bezittelijk of niet'. Below this, a blue-bordered box contains the question: 'In welke rij hoort het dikgedrukte woord?' followed by the text 'dat patroon van u...'. There are two columns of options. The left column is titled 'bezittelijk' and lists: 'uw huis', 'jouw handschrift', 'uw kapsel', 'uw patroon', and several lines of dots. The right column is titled 'niet bezittelijk' and lists: 'dat boek van mij', 'dat kapsel van u', and several lines of dots. At the bottom of the blue box, there is a progress indicator 'Nog 14' with a slider, and buttons for 'A-Z', 'Help i', and 'Stop'. A small text 'Klik links of rechts!' is visible at the bottom right of the blue box. The background of the interface is light gray with blue horizontal bars. On the right side, there are icons for a target, a filter, and a search icon.

- voorzetselcombinaties

Het gebruik van de juiste voorzetsels levert nog wel eens problemen op, vooral als het gaat om vaste voorzetsels, die geen letterlijke betekenis hebben. In deze rubriek leert men eerst wat voorzetsels zijn en vervolgens krijgt men informatie over het bestaan van vaste combinaties. Wie overigens vaak twijfelt over het juiste voorzetsel, heeft een goed woordenboek nodig. Er zijn in deze rubriek vier oefeningen in oplopende moeilijkheid, in drie verschillende oefenvormen.

- synoniemen gebruiken

In rubriek F staat het gebruik van synoniemen centraal. Eerst leert men wat synoniemen zijn. Vervolgens leert men dat synoniemen handig zijn om te veel

woordherhaling te voorkomen. Er is ook wat aandacht voor het verschijnsel 'register', en men leert dat niet elk synoniem op elke plaats past. Er zijn zes oefeningen in vijf oefenvormen.

- volgorde

Rubriek G behandelt het verschijnsel dat in het Nederlands zinnen een variabele volgorde kunnen hebben. Alleen de persoonsvorm moet (in een mededelende zin) altijd op een vaste plaats staan. De rubriek bestaat uit drie actieve formuleringsoefeningen in oplopende moeilijkheid en er zijn twee verschillende oefenvormen.

Mededelend en vragend

1 Maak van deze zin een vraagzin. Gebruik precies dezelfde woorden en denk aan hoofdletters en leestekens!

De directie zal die brief versturen.

Nog 10

Ok ✓ A-Z Help i Stop

Typ het antwoord en druk op ENTER

Sanne Kat 72 Formuleren G2 Mededelend en vragend

- overbodigheden

In rubriek H aandacht voor het pleonasme, de dubbelzegging en de dubbele ontkenning. Deze termen worden overigens niet gebruikt. Men werkt van klein (woordgroep) naar groot (tekst). De stof wordt behandeld en geoefend in drie oefeningen in oplopende moeilijkheid, waarbij twee verschillende oefenvormen voorbij komen.

- zinnen koppelen

Rubriek I gaat over het koppelen van korte zinnen, liefst mét een verbindingswoord. In vijf oefeningen wordt de stof behandeld en geoefend. Ze lopen op in moeilijkheid en er zijn vier verschillende oefenvormen.

- zinnen splitsen

Rubriek J gaat over het tegenovergestelde van rubriek I. De leerling moet hier langere zinnen splitsen in korte. Eigenlijk gaat het hier om twee vaardigheden: het herkennen van incomplete zinnen en het afbakenen van zinnen in een tekst. Er zijn vier oefeningen, met vier verschillende oefenvormen.

Het lesbestand Formuleren heeft 46 oefeningen. Deze oefeningen zijn onderverdeeld naar onderwerp. De meeste oefeningen kunt u ook op verschillende manieren op papier afdrucken.

In totaal zijn in dit lesbestand 675 vragen in 1293 variaties, 504 woorden en 18 teksten verwerkt. Bij het programma hoort een uitgebreide helpfile in zogenaamd 'hypertekstformaat' en een overzichtelijke handboek.

Zinnen koppelen

Welk vervolg past hierbij?

We gingen stappen, ...

OMDAT ze niet van kaarten houdt. DUS het werd weer laat.
 WANT ik moet werken. liep het erf onder water.
 DUS ik moet hem helpen. nodigen we vaak gasten uit.
 ga ik even rusten. MAAR Alexander vindt dat te duur.

Ik vind wel ... DAT Alexander gelijk heeft.
 Celeste vroeg ... OF je nog koffie wilde.

Nog 8

A-Z Help i Stop

Klik op het juiste blauwe blokje

Sanne Kat ©88 Formuleren 11 Zinnen koppelen

Overzicht oefeningen Formuleren

Rubriek	Oefening	Type	Uitleg	Opgaven
A zinsdelen	1 Persoonsvorm kiezen	Kies woord in zin	2	10
	2 Persoonsvormen in tekst	Wijs aan in tekst	2	19 .. 20
	3 Zinnen verdelen	Slepen	1	8
	4 Zinsdeel of niet	Meerkeuze	2	10
	5 Zinsdelen afbakenen	Meerkeuze	2	20
B soorten zinnen	1 Mededelende zinnen maken	Volgorde	1	8
	2 Vraagzinnen maken	Volgorde	1	8
	3 Gebiedend of niet	Rijen	1	20
	4 Drie soorten zinnen	Meerkeuze	2	10
	5 Soorten zinnen	Meerkeuze	3	12
C congruentie	1 Onderwerp aanwijzen	Wijs aan in zin	2	10
	2 Moeilijke onderwerpen	Meerkeuze	3	9
	3 Kernwoord aanwijzen	Wijs aan in zin	1	10
	4 Juiste vorm typen	Open vraag	3	12
	5 Werkwoorden wijzigen	Wijzig tekst	3	14 .. 17
	6 Juiste vorm kiezen	Meerkeuze	2	12
D voornaamwoorden	1 Voornaamwoorden gebruiken	Wijzig tekst	2	9
	2 Bezittelijk of niet	Rijen	1	20
	3 Aanwijzend woord typen	Open vraag	2	12
	4 Voornaamwoorden plaatsen	Plaats woord	3	11 .. 12
	5 Zij of hun	Rijen	1	20
	6 Voornaamwoord invullen	Open vraag	4	10
	7 Voornaamwoord kiezen	Meerkeuze	5	18
E voorzetselcombinaties	1 Voorzetsels aanwijzen	Wijs aan in tekst	3	20 .. 22
	2 Voorzetsels plaatsen	Plaats woord	3	9 .. 15

	3 Vast voorzetsel typen	Open vraag	1	10
	4 Voorzetsels invullen	Open vraag	3	10
	5 Voorzetsels	Meerkeuze	2	16
F synoniemen gebruikers	1 Synoniemen	Koppels	2	15
	2 Mopperpot	Plaats woord	2	8
	3 Michael Jackson	Wijzig tekst	2	10
	4 Deftig of niet deftig	Rijen	1	20
	5 Synoniem kiezen	Meerkeuze	1	10
	6 Omgaan met synoniemen	Meerkeuze	2	10
	7 Herhaling en synoniem	Meerkeuze	2	12
G woordvolgorde	1 Een ander begin	Open vraag	1	8
	2 Mededelend en vragend	Open vraag	1	10
	3 Zin ombouwen	Open vraag	2	10
	4 Scheel	Wijzig tekst	2	4
	5 Achtbaan	Wijzig tekst	2	4
	6 Schoolreis	Wijzig tekst	3	5
	7 Vervolg kiezen	Meerkeuze	3	12
H overbodigheden	1 Dubbeling aanwijzen	Wijs aan in zin	1	10
	2 Dubbeling kiezen	Meerkeuze	2	10
	3 Dubbeling in tekst	Meerkeuze	2	8
	4 Overbodigheden herkennen	Meerkeuze	3	12
I zinnen koppelen	1 Zinnen koppelen	Koppels	1	10
	2 Verbindingswoord kiezen	Meerkeuze	3	10
	3 Langere zinnen maken	Open vraag	3	8
	4 Kiezen uit twee	Meerkeuze	2	8
	5 Zonder vader	Wijzig tekst	3	7
	6 Vuurtoren	Wijzig tekst	3	6
	7 Kiezen uit drie	Meerkeuze	3	12
J tekst indelen	1 Compleet of niet	Rijen	1	20
	2 Twee zinnen	Wijs aan in zin	1	10
	3 Aantal zinnen raden	Meerkeuze	2	9
	4 Kortere zinnen maken	Open vraag	2	9
	5 Adoptie	Wijzig tekst	3	19
	6 Tekst indelen	Meerkeuze	1	10